Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 5.12.2012 www.osw.waw.pl

Czechy: najpewniejszy europejski sojusznik Izraela

Jakub Groszkowski

29 listopada Czechy jako jedyne państwo europejskie sprzeciwiło się w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ przyznaniu Palestynie statusu nieczłonkowskiego państwa obserwatora. Tłumacząc tę decyzję, czeskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych zadeklarowało wprawdzie poparcie dla utworzenia państwa palestyńskiego, jednak zdaniem Pragi może ono powstać jedynie w oparciu o porozumienie izraelsko-palestyńskie.W opinii czeskich władz palestyński wniosek o przyznanie statusu nieczłonkowskiego państwa obserwatora jest „jednostronnym krokiem", zagrażającym bliskowschodniemu procesowi pokojowemu. 5 grudnia premier Izraela Beniamin Netanjahu w drodze do Niemiec zatrzymał się w Pradze, aby osobiście podziękować czeskiemu szefowi rządu. Była to trzecia wizyta izraelskiego premiera w Pradze w ciągu ostatnich dwóch lat.

Komentarz

- Wspieranie Izraela jest jednym z trwałych wyznaczników czeskiej polityki zagranicznej, widocznym w konkretnych działaniach Pragi na forach międzynarodowych. Dotyczy również starań Pragi na rzecz wspierania współpracy UE–Izrael. Czechy zwracają uwagę na etyczny wymiar tych relacji, podkreślając prawo Izraela do obrony przed niedemokratycznymi reżimami. Wzmacniane konsekwentnie od lat 90. stosunki czesko-izraelskie pozytywnie wpływają również na relacje czesko-amerykańskie. W wymiarze praktycznym znakomite relacje z Izraelem ułatwiają Czechom dostęp do najnowszych technologii, Tel Awiw ma natomiast w Pradze sprawdzonego sojusznika w obronie izraelskich interesów na Bliskim Wschodzie. Szeroki wachlarz czesko-izraelskich projektów dotyczy przede wszystkim współpracy naukowo-technicznej (np. technologie kosmiczne, program Galileo), bezpieczeństwa i obronności (np. wymiana informacji, ćwiczenia, badania i rozwój) oraz edukacji (wspólne projekty naukowe, bogata oferta stypendialna). Ponadto Izrael jednym z ważniejszych pozaeuropejskich odbiorców czeskiego eksportu, przy obrotach handlowych 0,9 mld USD.

- Wyraźnie proizraelskiej orientacji Pragi w percepcji konfliktu bliskowschodniego towarzyszą jej zabiegi o utrzymywanie poprawnych relacji z Palestyńczykami. W maju minister spraw zagranicznych Karel Schwarzenberg złożył oficjalną wizytę w Palestynie. Palestyna jest też obszarem priorytetowym czeskiego programu pomocy rozwojowej. Niemniej Praga ma tendencję do głośnego krytykowania poczynań Palestyńczyków, z

większą wyrozumiałością traktując politykę Izraela.

- Potrzeba utrzymywania strategicznego partnerstwa między Czechami a Izraelem jest akcentowana zwłaszcza przez czeską prawicę, która postrzega je jako uzupełnienie relacji transatlantyckich. Czescy socjaldemokraci, którzy najprawdopodobniej przejmą władzę po kolejnych wyborach parlamentarnych, podchodzą do relacji Pragi z Tel Awiwem z większym dystansem. Lewicowa opozycja zarzuca czeskim władzom, że popierają Izrael bezwarunkowo i bezkrytycznie. W przypadku rządów socjaldemokratów wsparcie dyplomatyczne Czech dla Izraela może być mniej jednoznaczne, nie zmieni to jednak zasadniczo proizraelskiej orientacji czeskiej polityki bliskowschodniej. Utrzymania proizraelskiej optyki należy się również spodziewać od następcy prezydenta Václava Klausa, który ma zostać wybrany w styczniu. Dwaj najpopularniejsi kandydaci Jan Fischer i Miloš Zeman jednoznacznie sympatyzują z Izraelem w kwestii konfliktu bliskowschodniego.